

Lausunto Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Elementis Minerals B.V. Suomen siviili liikkeen Vuonoksen rikastushiekan läjityskapasiteetin lisäämistä ja vesienhallintaa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

107/11.01.00.05/2024

Khall 22.09.2025 § 184

Selostus Hankkeen tausta ja tavoite

Elementis Minerals B.V. suunnittelee Vuonoksen rikastushiekka-alueen kapasiteetin kasvattamista, koska nykyiset altaat saavuttavat ympäristöluvan mukaisen maksimikorkeuden vuosina 2030–2032. Tavoitteena on mahdollistaa toiminnan jatkuminen vuoteen 2050 asti.

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA) tehdään YVA-lain (252/2017) mukaisesti. Menettely ei ratkaise lupia, vaan tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi. Liitteenä oleva asiakirja on YVA-ohjelma, joka määrittelee arvioinnin sisällön, vaihtoehdot ja menetelmät.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

- VEO: Toiminta jatkuu nykyisellä luvalla, päättyy 2030–2032.
- VE1: Altaat korotetaan tasolle +126 m mpy, toiminta jatkuu vuoteen 2050.
- VE2a/VE2b: Kuivaläjitys uuteen altaaseen, joko pohjoispuolelle (VE2a) tai eteläosaan (VE2b).
- VE3: Rakennetaan kokonaan uusi rikastushiekka-alue pohjoispuolelle.

Vesienhallinnan vaihtoehdot

- PVE1: Purku Sysmäjärveen (nykyinen).
- PVE2a–c: Purku Viinijärven eri osiin.
- RVE1/RVE2: Raakaveden otto Viinijärvestä ja vanhasta avolouhoksesta.

Arvioitavat ympäristövaikutukset

- Vaikutukset väestöön, terveyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, maisemaan, kulttuuriperintöön, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvarojen käyttöön.
- Erityisesti tarkastellaan pölyä, melua, pohjavesiä ja vesistökuormitusta.

Ympäristön nykytila

- Rikastushiekka-alueella ei ole pohjarakenteita, mutta suotovedet hallitaan pumppaamoilla.
- Vesien laatu ja kuormitus Sysmäjärveen on tarkkailtu vuosittain.
- Magnesiittihiekka ei täytä pysyvän jätteen kriteerejä, mutta sen neutralointikyky on hyvä.

Hajakuormitus

- Vuonosjoen ja lähialueiden ojista on otettu näytteitä, joissa havaittiin nikkelikuormitusta ja paikoin sulfaattipitoisuuksia, erityisesti entisten sivukivialueiden läheisyydessä.

Energia ja jätteet

- Käytetään sähköä, nestekaasua ja kevytpolttoöljyä.
- Rikastushiekka ja vesienkäsittelylietteet käsitellään ja tarkkaillaan säännöllisesti

Vaikutusarviointi	-
Valmistelija	Vs. ympäristönsuojelusihteri
Lisätietoja	Vs. ympäristönsuojelusihteri Tuomas Tikka tuomas.tikka@outokummunkaupunki.fi , p. 0447559378
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Outokummun kaupunginhallitus päättää antaa alla olevan lausunnon Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle: Kaupunki pitää myönteisenä, että YVA-ohjelmassa on esitetty useita vaihtoehtoja rikastushiekan läjityksen ja vesienhallinnan toteuttamiseksi. Erityisesti vesien kierrätyksen tehostaminen ja purkuvesien johtamisen vaihtoehdot (Sysmäjärvi vs. Viinijärvi) ovat tärkeitä vesistövaikutusten hallinnan kannalta. Kaupunki korostaa, että purkuvesien laatu tulee säilyttää hyvänä ja että vaikutukset Sysmäjärveen ja Viinijärveen arvioidaan kattavasti. Purkuputkien mahdollinen rakentaminen pohjavesialueiden läpi sisältää selkeitä riskejä pohjaveden laadulle, erityisesti vuotojen ja maaperän häiriöiden kautta. Outokummun kaupunki toteaa, että purkuputkien reitit tulee suunnitella siten, että ne minimoivat vaikutukset pohjavesialueisiin ja pohjavesialueen läpi kulkevat osuudet tulee koteloida tai suojata erityisrakentein. Suunnittelussa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja hyödyntää parasta saatavilla olevaa tekniikkaa. YVA-ohjelmassa on huomioitu Natura 2000 -alueet, sekä suojeltujen lajien esiintyminen. Kaupunki edellyttää, että vaikutukset suojelualueisiin ja uhanalaisiin lajeihin arvioidaan perusteellisesti ja että haitalliset vaikutukset ehkäistään tai lievennetään. Kaupunki korostaa, että vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön, mukaan lukien valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY), tulee arvioida huolellisesti. Maisemavaikutusten lieventämiseksi tulee esittää konkreettisia toimenpiteitä. YVA-ohjelmassa esitetyt hajakuormitustutkimukset osoittavat, että vanhoilta sivukivialueilta voi kulkeutua nikkeliä ja sulfaattia vesistöihin. Kaupunki pitää tärkeänä, että näiden alueiden vaikutukset arvioidaan ja tarvittaessa esitetään toimenpiteitä kuormituksen vähentämiseksi. Hankkeen toteuttaminen mahdollistaa Vuonoksen tuotannon jatkumisen vuoteen 2050 asti, mikä tukee paikallista työllisyyttä ja elinkeinoelämää. Kaupunki pitää tätä myönteisenä alueen kehityksen kannalta. Outokummun kaupunki katsoo, että YVA-ohjelma on laadittu huolellisesti ja

kattavasti. Kaupunki tukee hankkeen jatkosuunnittelua edellyttäen, että ympäristövaikutukset arvioidaan perusteellisesti ja että vaikutukset alueen asukkaisiin, vesistöihin, luontoon, maisemaan ja kulttuuriympäristöön hallitaan asianmukaisesti.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
